

**UPUTSTVO 2009/22/EZ EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVETA
od 23. aprila 2009.
o sudskim i upravnim zabranama za zaštitu interesa potrošača**

(prečišćen tekst)

(tekst od značaja za EEP)

EVROPSKI PARLAMENT I SAVET EVROPSKE UNIJE,

imajući u vidu Ugovor o osnivanju Evropske ekonomske zajednice, a posebno njegov član 95,

imajući u vidu predlog Komisije,

imajući u vidu mišljenje Ekonomskog i socijalnog komiteta¹,

postupajući u skladu sa postupkom propisanim u članu 251 Ugovora²

S obzirom:

(1) da je Uputstvo 98/27/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 19. maja 1998. o sudskim i upravnim zabranama za zaštitu interesa potrošača³ bitno izmenjeno nekoliko puta⁴. Pomenuto uputstvo bi trebalo prečistiti u cilju jasnoće i racionalizacije;

(2) da pojedina uputstva, nabrojana u Aneksu I ovog uputstva, postavljaju pravila vezana za zaštitu interesa potrošača;

(3) da postojeći mehanizmi, koji su dostupni na nacionalnom i nivou Zajednice radi garantovanja poštovanja tih uputstava, ne omogućavaju uvek pravovremeno prekidanje prekršaja štetinih za kolektivne interese potrošača. Kolektivni interesi označavaju one interese koji ne obuhvataju prost zbir interesa pojedinaca ugroženih prekršajem. Ovim se ne dovode u pitanje pojedinačne tužbe koje podnose pojedina lica oštećena prekršajem;

(4) da, što se tiče svrhe ostvarenja prestanka prakse suprotne važećim nacionalnim propisima, delotvornost nacionalnih mera kojima se prenose dotična uputstva, uključujući i zaštitne mere koje prevazilaze nivo predviđen tim uputstvima, pod uslovom da su kompatibilne sa Ugovorom i dozvoljene istim uputstvima, može biti osujećeno kada navedena praksa proizvodi posledice u državi članici različitoj od one u kojoj iznikla;

¹ Službeni list broj C 161, 13.07.2007, strana 39

² Mišljenje Evropskog parlamenta od 19. juna 2007. (Službeni list broj C 146E, 12.06.2008, strana 73) i Odluka Saveta od 23. marta 2009.

³ Službeni list broj L 166, 11.06.1998, strana 51

⁴ Vidi Aneks II, Deo A

(5) da pomenute teškoće mogu da ometaju nesmetano funkcionisanje unutrašnjeg tržišta, uz posledicu je da je dovoljno preseliti izvor nezakonite prakse u drugu zemlju u cilju njenog stavljanja van domašaja bilo kog oblika primene zakona. To predstavlja narušavanje tržišne utakmice;

(6) da te teškoće verovatno umanjuju veru potrošača u unutrašnje tržište i mogu da ograniče delovanje organizacija koje zastupaju kolektivne interese potrošača ili nezavisnih javnih tela odgovornih za zaštitu kolektivnih interesa potrošača negativno pogođenih praksom kojom se krši pravo Zajednice;

(7) da takva praksa često prelazi granice između država članica. Postoji hitna potreba za određenim stepenom približavanja nacionalnih propisa osmišljenih da nalože prestanak nezakonite prakse nezavisno od države članice u kojoj je nezakonito ponašanje proizvelo posledice. Što se tiče nadležnosti, ovim se ne dovode u pitanje norme međunarodnog privatnog prava i konvencije na snazi među državama članicama dok se, istovremeno, poštuju opšte obaveze država članica koje proističu iz Ugovora, naročito onih koje su vezane za nesmetano funkcionisanje unutrašnjeg tržišta;

(8) da se težnje predviđene aktivnosti mogu ostvariti samo od strane Zajednice. Zato je Zajednica zadužena da deluje;

(9) da stav 3 člana 5 Ugovora obavezuje Zajednicu da ne prelazi granicu onog što je neophodno da bi se ostvarile težnje Ugovora. U skladu s pomenutim članom, specifične odlike nacionalnih pravnih sistema se moraju u najširoj mogućoj meri uzeti u obzir tako što bi se državama članicama ostavila sloboda izbora između različitih opcija koje imaju istovetni učinak. Sudovi i upravni organi nadležni za odlučivanje u postupcima koji su pomenuti u ovom uputstvu bi trebalo da imaju pravo da ispitaju dejstva prethodnih odluka;

(10) da bi jedna mogućnost trebalo da sadrži zahtev jednom ili većem broju nezavisnih javnih tela, posebno odgovornih za zaštitu kolektivnih interesa potrošača, da vrše pravo tužbe navedeno u ovom uputstvu. Druga mogućnost bi bi trebalo da predvidi vršenje tih prava od strane organizacija čija je svrha zaštita kolektivnih interesa potrošača u skladu sa merilima uređenim nacionalnim pravom;

(11) da bi državama članicama trebalo da za svrhu ovog uputstva bude omogućeno da izaberu neku od prethodnih mogućnosti ili da ih kombinuju prilikom određivanja ovlašćenih tela i organizacija na nacionalnom nivou;

(12) da bi za potrebe prekršaja načinjenih u okvirima Zajednice načelo uzajamnog priznavanja trebalo da važi za ta tela i/ili organizacije. Države članice bi trebalo da na zahtev svojih nacionalnih entiteta saopšte Komisiji nazive i svrhu nacionalnih entiteta ovlašćenih da u skladu s odredbama ovog uputstva podnose tužbe u svojim zemljama;

(13) da je zadatak Komisije da se postara o objavljivanju spiska ovlašćenih entiteta u *Službenom listu Evropske unije*. Dokle god se ne objavi suprotna izjava, smatra se da ovlašćeni entitet čiji je naziv uvršćen u spisak poseduje stranačku sposobnost;

(14) da bi državama članicama trebalo omogućiti da od stranke, koja namerava da ponese molbu za izricanje sudske ili upravne zabrane, zahtevaju obavljanje prethodnih konsultacija u cilju omogućavanja tuženom da okonča osporenu radnju. Države članice bi trebalo da budu u mogućnosti da zahtevaju da se pomenute prethodne konsultacije obave zajedno sa nezavisnim javnim telom određenim od strane države članice;

(15) da je, ukoliko su države članice utvrdile da bi prethodne konsultacije trebalo obaviti, potrebno odrediti rok od dve sedmice od postavljanja zahteva za održavanje konsultacija nakon čega, ukoliko se ne ostvari prestanak prekršaja, podnosilac zahteva ima pravo da bez daljeg odlaganja podnese tužbu kod nadležnog suda ili organa uprava;

(16) da je adekvatno da Komisija izveštava o delovanju ovog uputstva i, posebno, o njegovom dometu i efektima prethodnih konsultacija;

(17) da primena ovog uputstva ne bi trebalo da dovede u pitanje primenu pravila Zajednice o konkurenciji;

(18) da ovo uputstvo ne bi trebalo da dovede u pitanje obaveze država članica u vezi rokova za prenos u nacionalni pravni sistem i primenu uputstava navedenih u Anksu II, Deo B,

USVOJILI SU OVO UPUTSTVO:

Član 1.

Područje primene

1. Svrha ovog uputstva je približavanje zakona i drugih propisa država članica koji se odnose na tužbe za zabranu pomenutih u članu 2, namenjenih zaštiti kolektivnih interesa potrošača obuhvaćenih uputstvima iz Aneksa I, a s ciljem garantovanja nesmetanog funkcionisanja unutrašnjeg tržišta.

2. Za potrebe ovog uputstva prekršaj označava svaku radnju suprotnu uputstvima nabrojanim u Aneksu I i prenetim u unutrašnji pravni poredak država članica, a koja povređuje kolektivne interese pomenute u stavu 1.

Član 2.

Tužbe za sudsku zabranu

1. Države članice određuju sudove ili organe uprave nadležne za odlučivanje u postupku pokrenutom od strane ovlašćenog entiteta u smislu člana 3, koji traži:

(a) hitno, po mogućstvu u skraćenom postupku, donošenje sudske zabrane kojom se zahteva prestanak ili zabrana prekršaja;

(b) po potrebi, mere kao što su objavljivanje odluke, u celini i delu, u obliku koji se smatra adekvatnim i/ili objavljivanje ispravke u cilju uklanjanja produženog dejstva prekršaja;

(c) u meri u kojoj to pravni sistem države članice u pitanju dopušta, u slučaju da ne postupi po odluci suda odnosno organa uprave u određenom roku, nalog kojim se poraženoj tuženoj stranci određuje da plati u javne svrhe ili korisniku određenom nacionalnim propisima utvrđeni iznos za svaki dan zakašnjenja ili drugi iznos predviđen nacionalnim propisima, a u cilju garantovanja poštovanja odluka.

2. Ovo uputstvo ne dovodi u pitanje pravila međunarodnog privatnog prava o merodavnom pravu koje je uobičajeno ili pravo države članice odakle je prekršaj potekao ili pravo države članice gde je prekršaj proizveo dejstvo.

Član 3.

Entiteti ovlašćeni na podizanje tužbe

Za potrebe ovog uputstva, „ovlašćeni entitet“ označava telo ili organizaciju, ustanovljeno u skladu s pravom države članice, koje ima zakoniti interes da se stara o poštovanju odredaba iz člana 1, a posebno:

(a) jedno ili više nezavisnih javnih tela, u državama članicama gde takva tela postoje, koja su posebno odgovorna za zaštitu interesa iz člana 1 i/ili

(b) organizacije čija je svrha da štite interese iz člana 1 u skladu sa merilima utvrđenim nacionalnim pravom.

Član 4.

Prekršaji učinjeni u okvirima Zajednice

1. Država članica je dužna da preduzme neophodne mere kojima se garantuje da, u slučaju prekršaja koji potiče iz te države članice, ovlašćeni entiteti iz druge države članice gde su interesi koje štiti ovlašćeno telo ugroženi prekršajem mogu da pokrenu postupak pred sudom ili organom uprave iz člana 2 pošto prezentiraju spisak predviđen stavom 3 ovog člana. Sudovi ili organi uprave su dužni da prihvate spisak kao dokaz stranačke sposobnosti ovlašćenog entiteta što ne utiče na pravo da ispituju da li svrha ovlašćenog entiteta opravdava tužbu u konkretnom slučaju.

2. Za potrebe prekršaja u okvirima Zajednice i ne dovodeći u pitanje prava drugih entiteta data nacionalnim propisima, države članice su dužne da, na zahtev svojih ovlašćenih entiteta, saopšte Komisiji da su ti entiteti ovlašćeni na podnošenje tužbe iz člana 2. Države članice su dužne da obaveste Komisiju o nazivima i svrsi ovlašćenih entiteta.

3. Komisija izrađuje spisak ovlašćenih entiteta pomenutih u stavu 2, s navođenjem njihove svrhe. Spisak se objavljuje u *Službenom listu Evropske unije*, izmene se objavljuju bez odlaganja, a ažuriran spisak se objavljuje svakih šest meseci.

Član 5.

Prethodne konsultacije

1. Države članice mogu da uvedu ili zadrže na snazi odredbe po kojima stranka koja namerava da traži zabranu može da započne postupak samo pošto je pokušala da dođe do prekida prekršaja kroz konsultacije ili sa tuženim ili i sa tuženim i ovlašćenim entitetom u smislu člana 3(a) države članice u kojoj se traži sudska zabrana. Na državi članici je da odluči da li stranka koja traži sudsku zabranu mora da se konsultuje sa ovlašćenim entitetom. Ukoliko prekid prekršaja nije postignut u roku od dve sedmice pošto je zahtev za konsultacije primljen, stranka u pitanju može da bez daljih odlaganja pokrene postupak za donošenje sudkse zabrane.

2. Pravila koja usvoje države članice i kojima su uređene prethodne konsultacije se dostavljaju Komisiji i objavljuju u *Službenom listu Evropske unije*.

Član 6.

Izveštaji

1. Svake tri godine, a po prvi put do 02. jula 2003, Komisija će Evropskom parlamentu i Savetu podnositi izveštaj o primeni ovog uputstva.

2. U prvom izveštaju Komisija će posebno da ispita:

- područje primene Uputstva u vezi zaštite kolektivnih interesa lica koja obavljaju trgovinske, proizvodne, zanatske aktivnosti ili slobodnu profesiju;
- domet Uputstva određen uputstvima nabrojanim u Aneksu I;
- da li su prethodne konsultacije iz člana 5 doprinele delotvornoj zaštiti potrošača.

Po potrebi, izveštaju se prilaže i predlog izmena ovog uputstva.

Član 7.

Propisivanje širih ovlašćenja

Uputstvo ne sprečava države članice da usvoje ili zadrže na snazi odredbe osmišljene da ovlašćenim entitetima i drugim zainteresovanim licima daju šira ovlašćenja da pokrenu postupak na nacionalnom nivou.

Član 8.
Implementacija

Države članice su dužne da Komisiji dostave tekst odredbi nacionalnog prava usvojenih u oblasti koju uređuje ovo uputstvo.

Član 9.
Ukidanje

Uputstvo 98/27/EZ, izmenjeno uputstvima izloženim u Aneksu II, Deo A, se ukida ne dovodeći u pitanje obaveze država članica u vezi rokova za prenos uputstava izloženih u Aneksu II, Deo B, u nacionalni pravni sistem i njihovu primenu

Upućivanja na ukinuto uputstvo se imaju tumačiti kao da upućuju na ovo uputstvo i tumače se u skladu sa tabelom korelacija iz Aneksa III.

Član 10.
Stupanje na snagu

Ovo uputstvo stupa na snagu 29. decembra 2009. godine.

Član 11.
Adresati

Ovo uputstvo je upućeno državama članicama.

ANEKS

SPISAK UPUTSTAVA OBUHVAĆENIH ČLANOM 1⁵

1. Uputstvo Saveta 85/577/EEZ od 20. decembra 1985 za zaštitu potrošača u vezi ugovora sklopljenih van poslovnih prostorija (Službeni list broj L 372, 31.12.1985, strana 31.)
2. Uputstvo Saveta 87/102/EEZ od 22. decembra 1986 za približavanje zakona i drugih propisa država članica o potrošačkom kreditu (Službeni list broj L 42, 12.02.1987, strana 48)⁶
3. Uputstvo Saveta 89/552/EEZ od 3. oktobra 1989. o usklađivanju pojedinih odredaba utvrđenih zakonom i drugim propisima država članica o obavljanju delatnosti televizijskog emitovanja: članovi 10 do 21 (Službeni list broj L 298, 17.10.1989, strana 23)
4. Uputstvo Saveta 90/314/EEZ od 13. juna 1990. o paket putovanjima, paket odmorima i paket aranžmanima (Službeni list broj L 158, 23.06.1990, strana 59)
5. Uputstvo Saveta 93/13/EEZ od 5. aprila 1993. o nepravičnim uslovima u potrošačkim ugovorima (Službeni list broj L 95, 21.04.1993, strana 29)
6. Uputstvo 97/7/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 20. maja 1997. o zaštiti potrošača u vezi distancionih ugovora (Službenik list broj L 144 od 04.06.1997, strana 19).“
7. Uputstvo 1999/44/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 25. maja 1999. o pojedinim aspektima prodaje robe široke potrošnje i propratnim garancijama (Službenik list broj L 171 07.07.1999, strana 12)
8. Uputstvo 2000/31/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 08. juna 2000. o pojedinim pravnim aspektima usluga informatičkog društva na unutrašnjem tržištu, a posebno elektronske trgovine („Uputstvo o elektronskoj trgovini“) (Službeni list broj L 178, 17.07.2000, strana 1)
9. Uputstvo 2001/83/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 6. novembra 2001. o kodeksu Zajednice u vezi sa medicinskim proizvodima za ljudsku upotrebu: članovi 86 do 100 (Službeni list broj L 311, 28.11.2001, strana 67)

⁵ Uputstva pomenuta u tačkama 5, 7, 10 i 12 sadrže posebne odredbe o naredbama

⁶ Pomenuto uputstvo je ukinuto i zamenjeno Uputstvom 2008/48/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 23. aprila 2008. o ugovorima o kreditu namenjenih potrošačima (Službeni list broj L 133, 22.05.2008, strana 66)

10. Uputstvo 2002/65/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 23. septembra 2002. o marketingu na daljinu finansijskih usluga namenjenih potrošačima i izmenama Uputstva Saveta 90/619/EEZ i uputstava 97/7/EZ i 98/27/EZ (Službeni list broj L 271, 09.10.2002, strana 16)

11. Uputstvo 2005/29/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 11. maja 2005 u vezi sa nepoštenom poslovnom praksom privrednih subjekata prema potrošačima na unutrašnjem tržištu (Službeni list broj L 149, 11.06.2005, str. 22)

12. Uputstvo 2006/123/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 12. decembra 2006. o uslugama na unutrašnjem tržištu (Službeni list broj L 376, 27.12.2006, str. 36)

13. Uputstvo 2008/122/EZ Evropskog parlamenta i Saveta od 14. januara 2009. o zaštiti potrošača u pogledu pojedinih aspekata vremenski podeljenog korišćenja nepokretnosti, dugoročnih proizvoda za odmor, preprodaje i razmene ugovora (Službeni list broj L 33, 03.02.2009, str. 10)

ANEKS II

Deo A

Ukinuta uputstva i njihove izmene (pomenute u članu 9)

Uputstvo 98/27/EZ Evropskog parlamenta i Saveta (Službeni list broj L 166, 11.06.1998, strana 51)

Uputstvo 1999/44/EZ Evropskog parlamenta i Saveta (Službeni list broj L 171, 07.07.1999, strana 12) samo član 10

Uputstvo 2000/31/EZ Evropskog parlamenta i Saveta (Službeni list broj L 178, 17.07.2000, strana 1) samo član 18(2)

Uputstvo 2002/65/EZ Evropskog parlamenta i Saveta (Službeni list broj L 271, 09.10.2002, strana 16) samo član 19

Uputstvo 2005/29/EZ Evropskog parlamenta i Saveta (Službeni list broj L 149, 11.06.2005, strana 22) samo član 16(1)

Uputstvo 2006/123/EZ Evropskog parlamenta i Saveta (Službeni list broj L 376, 27.12.2006, strana 36) samo član 42

Deo B

Lista rokova za prenos u nacionalni pravni sistem i primenu (pomenuto u članu 9)

Uputstvo	Rok za prenos	Datum primene
98/27/EZ	1. januar 2001.	—
1999/44/EZ	1. januar 2002.	—
2000/31/EZ	16. januar 2002.	—
2002/65/EZ	9. oktobar 2004.	—
2005/29/EZ	12. jun 2007.	12. decembar 2007.
2006/123/EZ	28. decembar 2009.	—

ANEKS III

TABELA RELACIJA

Uputstvo 98/27/EZ	Ovo uputstvo
Članovi 1 do 5	Članovi 1 do 5
Član 6(1)	Član 6(1)
Član 6(2), prvi podstav, prva alineja	Član 6(2), prvi podstav, tačka (a)
Član 6(2), prvi podstav, druga alineja	Član 6(2), prvi podstav, tačka (b)
Član 6(2), prvi podstav, treća alineja	Član 6(2), prvi podstav, tačka (c)
Član 6(2), drugi podstav	Član 6(2), drugi podstav
Član 7	Član 7
Član 8(1)	_____
Član 8(2)	Član 8
_____	Član 9
Član 9	Član 10
Član 10	Član 11
Aneks	Aneks I
_____	Aneks II
_____	Aneks III